

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การกลั่นแกล้งรังแกโดยทั่วไปอาจจะดูเป็นเรื่องปกติ ที่ในสังคมแต่ละแห่งไม่ว่าจะเป็นที่โรงเรียน สถานศึกษา ที่ทำงาน หรือสถานที่ที่มีการรวมกลุ่มกัน มักมีการหยอกล้อ กลั่นแกล้งกัน เป็นเรื่องปกติธรรมดา แต่การกลั่นแกล้งนั้นจะไม่ใช่เรื่องปกติธรรมดาหากอีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้มีความรู้สึกสนุกอารมณ์ร่วมกับผู้กลั่นแกล้ง โดยอาจทำให้อีกฝ่ายหนึ่งรู้สึกว่าถูกคุกคามระราน ส่งผลถึงสุขภาพจิต¹ ซึ่งการกระทำในลักษณะนี้เรียกว่าเป็นการกลั่นแกล้งรังแก (Bully)

การกลั่นแกล้งรังแก (Bully) หมายถึง² การกลั่นแกล้งที่แสดงออกด้วยคำพูด หรือพฤติกรรมที่ก้าวร้าวต่อผู้อื่น ซึ่งมักเกิดขึ้นในสังคมที่มีช่องว่างระหว่างผู้ที่มีพลังกำลัง หรืออำนาจมากกว่าแสดงออกแก่ผู้ที่อ่อนแอกว่า และมีโอกาสเกิดขึ้นซ้ำๆ โดยพบการกลั่นแกล้งรังแกในโรงเรียนและในที่ทำงานมาก นำไปสู่ปัญหาสุขภาพทางจิตใจที่ร้ายแรงได้ในอนาคต ลักษณะการกลั่นแกล้งรังแกในโลกที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ประกอบด้วย 2 เงื่อนไข คือ 1. การใช้กำลังกลั่นแกล้งด้วยการแสดงออกจากกลุ่มเด็กที่มีอำนาจ หรือมีพลังกำลังที่แข็งแรง ด้วยการใช้กำลังทำให้อีกฝ่ายเกิดความรู้สึกอับอายในที่สาธารณะด้วยการกลั่นแกล้งที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ได้ตลอดเวลา 2. เกิดขึ้นซ้ำ ด้วยพฤติกรรมกลั่นแกล้งที่มีโอกาสเกิดขึ้นมากกว่า 1 ครั้ง

การกลั่นแกล้งรังแก (Bully) สามารถแบ่งได้อย่างกว้างเป็น 3 ประเภท³ ได้แก่ 1. การกลั่นแกล้งทางวาจา (Verbal Bullying) คือ การสื่อสาร เขียน เพื่อสื่อความหมายกลั่นแกล้ง เช่น ล้อเล่น เรียกชื่อ แสดงความคิดเห็นทางเพศที่ไม่เหมาะสม เหน็บแนม และขู่ว่าจะทำอันตราย 2. การกลั่นแกล้งทางสังคม (Social Bullying) คือ วิธีการทำให้เสียหน้า หรือแกล้งให้สูญเสียความสัมพันธ์กับ

---

¹ โรงพยาบาลเพชรเวช. (2563). *Bully ปัญหาสังคมที่ไม่ใช่เพียงการแกล้ง*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.petcharavejhospital.com/th/Article/article_detail/Social_Bullying [2565, 15 มีนาคม].

² กรมสุขภาพจิต. (2564). *บูลลี่ (Bully) คืออะไร มีกี่ประเภท วิธีที่จะรับมือจากการโดนบูลลี่*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30612> [2565, 15 มีนาคม].

³ กรมสุขภาพจิต. (2564). *บูลลี่ (Bully) คืออะไร มีกี่ประเภท วิธีที่จะรับมือจากการโดนบูลลี่*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30612> [2565, 15 มีนาคม].

ผู้อื่น อย่างตั้งใจ เช่น ขับเพื่อนออกจากกลุ่ม กระจายข่าวลือให้เสียหาย กีดกันไม่ให้เป็นเพื่อนกัน ทำให้เกิดความอับอายในที่สาธารณะ 3. การกลั่นแกล้งทางกายภาพ (Physical Bullying) คือ การกลั่นแกล้งที่เกี่ยวข้องกับร่างกายและสวัสดิภาพของผู้ถูกกลั่นแกล้ง เช่น การทุบตี ทำร้าย ทำให้สะดุด แย่งสิ่งของ แสดงออกทำท่าทางหยาบคายใส่

ในปัจจุบันด้วยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การติดต่อสื่อสารทำให้สะดวกรวดเร็วจากทั่วทุกมุมโลก การติดต่อส่งข้อมูลผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตในระบบออนไลน์จึงเกิดขึ้นสูงขึ้นมากกว่าเดิมเป็นก้าวกระโดด โดยจากผลการสำรวจรายงานสถิติ Thailand Digital Stat 2022⁴ ของ We are Social ผู้ทำการสำรวจเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตทั่วโลกพบว่าอัตราผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตประเทศไทย เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต 70.01 ล้านคน เข้าถึงช่องทางอินเทอร์เน็ตผ่านสมาร์ทโฟน 95.60 ล้านเครื่อง คิดเป็นร้อยละ 136.5 ของจำนวนประชากรในประเทศ จึงเป็นสิ่งบ่งชี้ได้ชัดเจนว่าประชากรส่วนใหญ่ในประเทศไทยมีความสามารถเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตได้ และเมื่อพิจารณาสถิติในด้านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) พบว่า มีผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์สูงถึง 56.85 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 81.2 ของประชากร โดยมีการใช้เวลาในสื่อสังคมออนไลน์เฉลี่ยวันละ 2 ชั่วโมง 59 นาที จากการใช้อินเทอร์เน็ตต่อวันเฉลี่ย 9 ชั่วโมง 6 นาที จึงเห็นได้ว่าประเทศไทยมีการใช้งานในสื่อสังคมออนไลน์เป็นจำนวนมาก ใช้เวลาเกือบหนึ่งในสามของการทำงานอินเทอร์เน็ตไปกับสื่อสังคมออนไลน์ สื่อสังคมออนไลน์จึงเปรียบเสมือนเป็นอีกสังคมหนึ่งที่มีการติดต่อสื่อสารกันที่แยกออกจากสังคมจริง

ความเติบโตของอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ที่เกิดขึ้นทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อโลกในทุกมิติ ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม รวมไปถึงการกลั่นแกล้งรังแก (Bully) ซึ่งแต่เดิมเป็นการกลั่นแกล้งรังแกรูปแบบดั้งเดิม (Traditional Bullying) เป็นการกระทำในชีวิตจริง ในสถานที่จริง เช่น โรงเรียน ที่ทำงาน ใช้กำลังอำนาจมุ่งประสงค์ทางกายภาพในการทำร้ายร่างกาย ข่มขู่ เป็นการเผชิญหน้ากันระหว่างคู่รังแกซึ่งเหยื่อและคนรอบข้างสามารถรับรู้ได้ว่าใครเป็นผู้รังแก ผลของการรังแกเป็นอย่างไร สามารถควบคุมการรังแกให้จำกัดวงในการรับรู้ได้ และเหยื่ออาจหลบซ่อน หรือหาสถานที่ปลอดภัยไม่ให้ถูกรังแกได้⁵ เปลี่ยนมาเป็นการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์

⁴ ณัฐพล ม่วงท่า. (2564). *สรุป 52 Insight สำคัญจาก Thailand Digital Stat 2022 ของ We Are Social.* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.everydaymarketing.co/trend-insight/insight-thailand-digital-stat-2022-we-are-social/> [2565, 15 มีนาคม].

⁵ David Fowler อ้างถึงใน คณุตม์เชษฐ นพภาคย์. (2561). *ปัญหาทางกฎหมายในการปรับใช้กับกรณีการรังแกบุคคลจากสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์.* การค้นคว้าอิสระ นิติศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. หน้า 4.

(Cyber Bullying) มากขึ้น เป็นการรังแกในรูปแบบการคำทอ กล่าวหาใช้ถ้อยคำเสียดสี ต่อว่าผู้อื่น โดยใช้เครื่องมือสื่อสาร เช่น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ ฯลฯ เชื่อมต่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นเฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม แชนท หรือเว็บไซต์ต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการรังแกและกลั่นแกล้งกัน โดยเป็นการเฉพาะเจาะจงบุคคลเป้าหมาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการรังแกที่ต่อเนื่อง ไม่ใช่แค่ครั้งเดียวจบการกระทำแบบนี้จะเกิดขึ้นได้บ่อยกว่าการกลั่นแกล้งทั่วไป สามารถเกิดขึ้นได้ตลอด 24 ชั่วโมง เพราะในโลกออนไลน์นั้น ผู้รังแกไม่ได้เผชิญหน้ากับคู่กรณีจริงๆ และในโลกออนไลน์ การกระจายข้อมูลข่าวสารนั้นแพร่กระจายไปได้เร็วมาก ซึ่งอาจทำให้ฝ่ายที่ถูกรังแกอับอายขายหน้า หรือทนไม่ได้ จนกลายเป็นปัญหาบานปลาย⁶ จากผลสำรวจที่ดีแทค ร่วมมือกับ Wisersight ผู้ให้บริการด้านการวิเคราะห์ข้อมูลสื่อสังคมออนไลน์ เก็บข้อมูลจาก Facebook, Twitter, Instagram, YouTube, ฟอรัม และบล็อกข่าวในประเทศ ช่วง พ.ย. 2561 - ต.ค. 2562 พบว่าโลกออนไลน์ของไทย มีข้อความที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้ง รังแก ล้อ และเหยียดราว 700,000 ข้อความ หรือเฉลี่ย 39 ข้อความต่อนาที และมีกรขยขความต่อผ่านการรวิวิท ไลค์ แชร์ ทำให้เกิดการขยขข้อความดังกล่าวทั้งสิ้นราว 20 ล้านรายการ โดยลักษณะการกลั่นแกล้งรังแกที่ปรากฏในสื่อสังคมออนไลน์ของไทยนั้น 36.4% เป็นการกลั่นแกล้งรังแกด้านรูปลักษณะ ตั้งแต่ชี้เห่ หน้าเบี้ยว อีก 31.8% เป็นเรื่องเพศวิติ ไม่ว่าจะเป็น ตู๊ด สายเหลือง กะหรี แมงดา 10.2% เป็นการกลั่นแกล้งรังแกทางความคิดและทัศนคติ ส่วนที่เหลือเป็นด้านอื่น เช่น รสนิยมความชอบ ฐานะการเงิน⁷ ปัจจุบันทั่วโลกให้ความสำคัญปัญหาการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์มากเห็นได้จากการกำหนดให้วันศุกร์ที่สามของเดือนมิถุนายนของแต่ละปีเป็น Stop Cyberbullying Day

การกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ (Cyber Bullying) เป็นการกระทำผ่านสื่อออนไลน์ ทำให้มีรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย สามารถแบ่งรูปแบบได้เป็นประเภทต่าง ๆ ได้แก่ การโต้เถียงกันอย่างรุนแรง การคุกคามก่อกวน การใส่ร้ายป้ายสี การปลอมตัวเป็นบุคคลอื่น การเผยแพร่รูปภาพหรือข้อมูลส่วนตัว การขับออกจากกลุ่มหรือการคว่ำบาตร การเฝ้าติดตามทางอินเทอร์เน็ต การถ่ายคลิปีวิทไอและนำไปเผยแพร่ลงบนอินเทอร์เน็ต การส่งสิ่งที่มีความล่อแหลมทางเพศ เป็นต้น⁸

⁶ กรมสุขภาพจิต. (2561). *ป้องกันใกล้ตัวจาก Cyber bullying*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=27717> [2565, 15 มีนาคม].

⁷ ประชาชาติธุรกิจ. (2563). *Cyberbullying หยุด “วัฒนธรรม” ทำร้ายกัน*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.prachachat.net/columns/news-482792> [2565, 15 มีนาคม].

⁸ Nancy E. Willard. (2007). อ้างถึงใน พิมพ์พลอย รุ่งแสง. (2560). *ผลของกลุ่มการปรึกษาเชิงจิตวิทยาต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่ถูกข่มเหงรังแกทางโลกไซเบอร์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา, คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 10-12.

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ (Cyber Bullying) เกิดขึ้นจำนวนมากและมีความเสียหาย มีความรุนแรงมากกว่าการกลั่นแกล้งรังแกแบบดั้งเดิม (Traditional Bullying) เนื่องจากพื้นที่ในการกระทำอยู่ในสื่อออนไลน์ที่มีความรวดเร็วควบคุมได้ยาก ข้อความสามารถแสดงไปถึงได้ทั่วทุกมุมโลก ผลที่เกิดขึ้นอาจเกิดขึ้นได้ในหลายมิติ ได้แก่⁹ ผลกระทบต่อความเป็นอยู่ส่วนตัว เพราะการข่มเหงรังแกทางออนไลน์เป็นการใช้มาตรการสร้างความอับอายต่อสาธารณะ (Public Humiliation)¹⁰ ผลกระทบทางจิตใจ ผู้ถูกข่มเหงมักได้รับผลกระทบทางจิตใจ มีอารมณ์โกรธ เศร้า อาย กลัว เครียด บางคนมีอาการนอนไม่หลับ กลัวสังคมภายนอก เสียความมั่นใจ มีปัญหาสุขภาพจิตนำไปสู่ภาวะซึมเศร้า ผลกระทบต่อร่างกายและชีวิต เนื่องจากเมื่อมีอาการซึมเศร้าส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกายไม่สามารถทำงานได้อย่างปกติ ร่างกายซูบผอม ขาดสารอาหาร ภูมิคุ้มกันต่ำ นำไปสู่โรคภัยไข้เจ็บอื่นๆตามมา และในบางรายที่มีความอ่อนไหวในทางจิตใจอาจทำให้เกิดการตัดสินใจจบชีวิตของตนด้วยการฆ่าตัวตาย

พิจารณาแล้วเห็นได้ว่าการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ ส่งผลกระทบทั้งต่อจิตใจ ร่างกาย ร้ายแรงที่สุดถึงขนาดทำให้ผู้ถูกกลั่นแกล้งรังแกถึงแก่ความตาย จากข้อเท็จจริงเมื่อปี พ.ศ. 2561 – 2562 พบว่าการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ไม่ได้เกิดขึ้นระหว่างคนรู้จักเท่านั้น โดยปรากฏการณ์ฆ่าตัวตายของดาราวัยรุ่นหรือไอดอลในประเทศเกาหลีใต้ แต่เกิดขึ้นจากผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตที่ไม่รู้จักกันในชีวิตจริง และไม่ได้มีความขัดแย้งต่อกันระหว่างผู้รังแกกับผู้ถูกรังแกมาก่อน แต่กลับโดนกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์จากผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ร่วมกับการนำเสนอเนื้อหาจากสื่อมวลชน จนอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดโรคซึมเศร้าและเกิดการฆ่าตัวตายในที่สุด¹¹ ตัวอย่างเช่น ในปี พ.ศ. 2562 คู ฮารา นักร้องชาวเกาหลีใต้ ได้ถูกแฟนหนุ่มทำร้ายร่างกายและขู่ว่าจะปล่อยวิดีโอคลิประหว่างทั้งคู่มีเพศสัมพันธ์กันเพื่อประสังค์จะทำลายชื่อเสียงหน้าที่การงาน เธอมีความเครียดสะสมว่าจะถูกเผยแพร่วิดีโอออกไปสู่สื่อออนไลน์ จนถึงขั้นลงมือฆ่าตัวตายครั้งแรกแต่ไม่สำเร็จ หลังจากนั้นชาวเน็ตจำนวนมากได้มีการแสดงความคิดเห็นด้วยถ้อยคำที่รุนแรงว่าเธอแกล้งฆ่าตัวตายเพื่อเรียกร้องความสนใจและบางคนโพสต์เพื่อหาคลิกปลับของเธอ ด้วยความเครียดสะสมทำให้เธอได้ลงมือฆ่าตัวตายลงจนเสียชีวิตในเวลาต่อมา โดย

⁹ ธนัศมนต์ จันอรัญ. (2560). *การรับรองและคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของผู้ถูกข่มเหงรังแกบนโซเชียล*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 69-70.

¹⁰ ธเนศ รัตนกุล. (2559). *Cyber Bully เมื่ออินเทอร์เน็ตเปลี่ยนการกลั่นแกล้งให้เจ็บกว่า*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://thematter.co/science-tech/cyber-bully-and-public-humiliation/8225> [2565, 15 มีนาคม].

¹¹ พินวา แสนใหม่. (2563). *การรังแกทางโซเชียลผ่านสื่อออนไลน์ สาเหตุ และแนวทางการจัดการปัญหา*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (นิเทศศาสตร์และนวัตกรรม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. หน้า 4.

อดีตแฟนหนุ่มของเธอถูกศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษแต่ให้รอลงอาญา ทำให้สร้างความไม่พอใจแก่ประชาชนเป็นอย่างมาก¹² ในประเทศไทยมีตัวอย่างในกรณีเด็กนักเรียนหญิง ระดับมัธยมต้นคนหนึ่ง ในจังหวัดสงขลา โปสตรูปภาพของตนเอง พร้อมกับลักษณะของการเตรียมตัวผูกคอตเพื่อใช้จบชีวิตตนเอง มีเชือกคล้อง เป็นบ่วงไว้ข้าง ๆ พร้อมกับใบหน้าที่กำลังเสียใจและร้องไห้ ซึ่งได้มีการบรรยายไว้ในรูปภาพถึงความผิดหวังในเรื่องของความรัก เหตุเกิดขณะในช่วงเวลากลางดึก หลังจากนั้นก็มีกระแสข่าวดังกล่าวจากบรรดาเพื่อนของเด็กนักเรียนหญิงคนนี้มี การเข้าไปโพสต์ทั้งให้กำลังใจ และกล่าวซ้ำเติม ประชดประชัน ทำทนายต่าง ๆ นานา ถึงสิ่งที่นักเรียนหญิงคนนี้แสดงออกมา จนสุดท้ายรุ่งเช้าของวันดังกล่าวญาติได้พบเด็กหญิงคนนี้เสียชีวิตแล้ว โดยการผูกคอตาย¹³ อีกกรณีตัวอย่าง นางสาวภัทร วัย 29 ปี ชาวจังหวัดพิษณุโลก ที่ถูกเพื่อนร่วมงานรุ่นพี่วัย 40 ปี ชาว จังหวัดร้อยเอ็ด นำเรื่องส่วนตัวของตนเองที่เป็นคนมีกลิ่นตัวแรงเป็นคนที่มีเหม็นมาก หรือเหม็นออกง่าย จากสภาวะฮอร์โมนแปรปรวน สาเหตุจากการที่มดลูกทำงานผิดปกติจนทำให้ปวดท้องอย่างรุนแรง ออกมาโพสต์ประจานบนเฟซบุ๊ก จนกลายเป็นเรื่องพูดคุยกันอย่างสนุกสนานในสื่อสังคมออนไลน์ จนทำให้เธอถึงขั้นคิดสั้นด้วยการตัดสินใจที่จะใช้สายไฟชาร์จ โทรศัพท์รัดคอตนเองพยายามฆ่าตัวตายมาแล้ว แต่ไม่สำเร็จเนื่องจากมีเพื่อน โทรศัพท์มาช่วยเตือนสติได้ทัน¹⁴ เห็นได้ว่าการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ เป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญเนื่องจากมีอัตราการเกิดขึ้นที่เยอะขึ้นมากในปัจจุบัน และนำไปสู่ความสูญเสียถึงชีวิต อันเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม แต่ในอีกมุมหนึ่งการแสดงความคิดเห็นในสื่อออนไลน์ก็เป็นการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้การรับรองคุ้มครองไว้ในมาตรา 34 จึงเป็นปัญหาที่ต้องให้ความสำคัญว่าเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นควรมีขอบเขตอย่างไร เพราะการแสดงความคิดเห็นเกินขอบเขตไปกระทบสิทธิของบุคคลอื่นย่อมไม่ใช่การใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นโดยชอบสามารถบัญญัติกฎหมายลงโทษได้ เมื่อพิจารณาจากกฎหมายไทยแล้วเห็นได้ว่าไม่ได้มีบทบัญญัติกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาแก่ผู้กระทำการดังกล่าวไว้โดยชัดแจ้ง ทั้งในประมวลกฎหมายอาญา หรือในพระราชบัญญัติว่าด้วย

¹² Workpoint Today. (2562). *สรุปเทมไลน์ เจาะปมความเศร้าสะสม สาเหตุ อุฮารา เสียชีวิต*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://workpointtoday.com/goohara/> [2565, 15 มีนาคม].

¹³ เฉลิมรัตน์ สามกุ่มพิมพ์. (2558). สถานการณ์การกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์และแนวทางการวัดประเมิน. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 32 (92), หน้า 3-4.

¹⁴ มติชนออนไลน์. (2564). *สาวถูกเพื่อนร่วมงาน โพสต์บูลลี่ เรื่องกลิ่นตัวแรง บานปลายกระทบงาน ททนายช่วยดำเนินคดี* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.matichon.co.th/news-monitor/news_3043423 [2565, 15 มีนาคม].

การกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ประกอบพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ที่พบว่าองค์ประกอบความผิดของบทบัญญัติที่กล่าวมานั้นมีลักษณะการกระทำที่แตกต่างกับการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ จึงอาจมีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายที่อาจไม่ครอบคลุมถึงการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย มีอัตราโทษที่ไม่เหมาะสมกับการกระทำ พอจะกล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายใดกำหนดความรับผิดอาญากำหนดโทษแก่การกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์โดยตรง

จากที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ จึงมีประเด็นปัญหาที่ต้องศึกษาดังนี้

ประการที่หนึ่ง การกำหนดคำนิยามเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ มีขอบเขตคำนิยามอย่างไร กล่าวคือ เนื่องจากการโพสต์หรือส่งข้อความติดต่อสื่อสารกันในสื่อออนไลน์ เป็นการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามสิทธิเสรีภาพดังกล่าว สามารถถูกจำกัดได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น ตามหลักในมาตรา 34 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ดังนั้น การกระทำที่เป็นการแสดงข้อความหรือพฤติกรรมในสื่อออนไลน์ดังกล่าว หากส่งผลกระทบต่อผู้ถูกกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ อาจเป็นการเกินขอบเขตการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เพราะทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแต่สุขภาพอนามัย จิตใจ ชีวิตร่างกาย จึงควรกำหนดลักษณะการกระทำไว้โดยชัดแจ้งว่าการกระทำใดเป็นการละเมิดต่อสิทธิบุคคลอื่น และกำหนดความหมายของสื่อออนไลน์ที่เป็นพื้นที่ในการกระทำความผิดไว้อย่างชัดเจน แต่ปัจจุบันในประเทศไทยยังไม่มีคำนิยามของคำว่า “กลั่นแกล้งรังแก” และ “สื่อออนไลน์” ไว้อย่างชัดเจน ส่งผลให้ผู้โพสต์หรือส่งข้อความทางสื่อออนไลน์ไม่สามารถทราบขอบเขตการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของตน และผู้ถูกกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ไม่ทราบว่า การกระทำใดที่ตนถูกละเมิดสิทธิ

ประการที่สอง ข้อจำกัดตามกฎหมายไทยในการลงโทษการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์เนื่องจากกฎหมายไทยปัจจุบันทั้งในประมวลกฎหมายอาญา และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ประกอบพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 มีข้อจำกัดที่จะปรับใช้กับการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ กล่าวคือ เนื่องจากในปัจจุบันไม่มีกฎหมายใดกำหนดความรับผิดทางอาญาแก่การกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ไว้โดยเฉพาะ เนื่องจากการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์เป็นการกระทำความผิดในรูปแบบเฉพาะ กระทำผ่านสื่อออนไลน์ที่มีการแพร่กระจายข้อมูลข่าวสารได้

อย่างรวดเร็วมีความร้ายแรงกว่าการกลั่นแกล้งรังแกแบบดั้งเดิม เป็นการกระทำที่มุ่งประสงค์ทำร้ายจิตใจผู้อื่นจนอาจทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกายหรือชีวิต ประมวลกฎหมายอาญาไม่ได้มีบทบัญญัติในกรณีดังกล่าวโดยตรง มีเพียงบทบัญญัติที่สามารถนำมาใช้เทียบเคียงกันได้บ้างในบางกรณี เช่น มาตรา 309 การข่มขืนใจผู้อื่น มาตรา 397 การรังแกข่มเหงทำให้อับอายรำคาญ มาตรา 293 การช่วยหรือยุยงให้ผู้อื่นฆ่าตัวตาย เป็นต้น หรือในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ประกอบพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ในมาตรา 14(1)(4) มาตรา 16 พบว่าในความผิดแต่ละฐานมีองค์ประกอบลักษณะการกระทำความผิดที่แตกต่างหรือไม่ครอบคลุมกับการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ ไม่มีกฎหมายอาญาบังคับใช้แก่กับกรณีเฉพาะดังกล่าวได้ ทำให้ไม่สามารถลงโทษผู้กระทำได้ เป็นไปตามหลักกฎหมายในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 2 วรรคหนึ่ง ที่วางหลักว่าบุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้

ประการที่สาม มาตรการทางกฎหมายที่ใช้ต่อการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ เนื่องจากประเทศไทยไม่ได้มีการกำหนดให้การกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์มีความรับผิดทางอาญา ไม่ได้กำหนดให้การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิด ทำให้ไม่มีมาตรการในการลงโทษผู้กระทำการดังกล่าว เมื่อไม่ได้มีการลงโทษ การกระทำความผิดดังกล่าวจึงเพิ่มมากขึ้นในทุกวันเนื่องจากการแพร่กระจายส่งต่อข้อมูลอย่างรวดเร็ว และบุคคลเห็นว่าไม่มีกฎหมายกำหนดโทษไว้จึงไม่เกิดความเกรงกลัว จนอาจนำไปสู่ความไม่สงบเรียบร้อยในสังคมได้ จึงควรมีมาตรการในการลงโทษการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม เป็นไปตามทฤษฎีวิัตถุประสงค์ในการลงโทษ

เมื่อพิจารณาในต่างประเทศ พบว่าหลายประเทศได้ให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าวเป็นอย่างมาก เห็นได้จากการมีบทบัญญัติให้คำนิยามของคำว่า “การกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ (Cyber Bullying)” หรือกำหนดลักษณะของการกลั่นแกล้งรังแก สื่อออนไลน์ ไว้โดยชัดเจนในบทบัญญัติกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนสามารถทราบขอบเขตของการกระทำของตนว่าเป็นสิ่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น และเป็นการรับรองสิทธิของผู้แสดงความคิดเห็น โดยสุจริต อีกทั้งมีการกำหนดความรับผิดทางอาญาแก่การกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ เนื่องจากเห็นว่าเป็นการกระทำในรูปแบบเฉพาะจึงมีความจำเป็นที่ต้องบัญญัติกฎหมายให้เป็นความผิดโดยชัดเจนต่างหากจากฐานความผิดอื่น และมีมาตรการทางกฎหมายในการลงโทษอย่างชัดเจนเหมาะสม แตกต่างกับประเทศไทยที่ไม่ได้บัญญัติ คำนิยาม ความรับผิดทางอาญา มาตรการ

ลงโทษ ไว้โดยเฉพาะ จึงมักเกิดปัญหาไม่สามารถปรับใช้กฎหมายที่มีอยู่กับการกระทำที่เกิดขึ้นได้
อย่างเหมาะสม

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าปัญหาการก่อกวนแก๊งค์รังแกทางออนไลน์ เป็นปัญหาที่มีความสำคัญ
แต่ยังไม่มีกำหนดค่านิยามลักษณะการกระทำดังกล่าวไว้โดยชัดแจ้ง และไม่มีบทบัญญัติกำหนด
ความรับผิดทางอาญาและมาตรการลงโทษผู้กระทำการดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าควรมี
การเพิ่มเติมบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา โดยบัญญัติค่านิยามเกี่ยวกับการก่อกวนแก๊งค์รังแก
ทางออนไลน์ให้มีความชัดเจน บัญญัติความรับผิดทางอาญาของการก่อกวนแก๊งค์รังแกทางออนไลน์
และมีมาตรการลงโทษ เพื่อให้สอดคล้องกับการกระทำความผิดรูปแบบดังกล่าวที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาประวัติ ความเป็นมา แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญาของ
การก่อกวนแก๊งค์รังแกทางออนไลน์
2. เพื่อศึกษากฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญาของ
การก่อกวนแก๊งค์รังแกทางออนไลน์
3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญาของการก่อกวนแก๊งค์รังแกทางออนไลน์
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญาของการก่อกวนแก๊งค์
รังแกทางออนไลน์

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

การกระทำการก่อกวนแก๊งค์รังแกทางออนไลน์ มีผลกระทบต่อผู้ที่ถูกก่อกวนแก๊งค์รังแกอย่าง
รุนแรงทั้งต่อจิตใจ ร่างกาย จนถึงแก่ชีวิต เพราะเป็นการกระทำในสื่อออนไลน์ที่มีการแพร่กระจาย
ข้อมูลอย่างรวดเร็วแพร่หลายมากกว่าการก่อกวนแก๊งค์รังแกต่อหน้ากัน ในปัจจุบันประมวลกฎหมาย
อาญาของไทย และกฎหมายเฉพาะ ยังไม่มีบทบัญญัติที่ระบุไว้ว่าเป็นความผิดอาญาอย่างชัดเจน
ดังนั้น การบัญญัติกฎหมายกำหนดค่านิยามเกี่ยวกับการก่อกวนแก๊งค์รังแกทางออนไลน์ บัญญัติความ
รับผิดทางอาญาของการก่อกวนแก๊งค์รังแกทางออนไลน์ และมีมาตรการลงโทษที่เหมาะสม จะทำให้
เป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกก่อกวนแก๊งค์รังแก และรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาเฉพาะกรณีเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางอาญาของการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ ตามประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ประกอบพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ศึกษาแนวทางของกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางอาญาของการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ เพื่อนำหลักการมาสรุปหาข้อเสนอนะ

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

ดำเนินการศึกษาโดยการค้นคว้าวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาตัวบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ประกอบพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ประมวลกฎหมายอาญา ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากกฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หนังสือ บทความ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ กฎหมายต่างประเทศ และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ นำข้อมูลรายละเอียดมาวิเคราะห์ปัญหาเพื่อให้ได้ข้อสรุปมาปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงประวัติ ความเป็นมา แนวคิดและทฤษฎีของความรับผิดชอบทางอาญาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์
2. ทราบถึงกฎหมายไทยเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางอาญาของการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์
3. ทราบถึงการวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางอาญาของการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์
4. ได้แนวทางในการแก้ไขปัญหเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางอาญาของการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์